

Information for H2 Learning	
Section of the Guidelines	Teachers
Relevant sub-sections	T5 Assessment
Any additional information	

Title	T5.4 Assessment criteria
Description	<i>Opis kriterijev ocenjevanja</i>
User	<i>Vsi deležniki v procesu PUD (šola, dijaki, delodajalci in drugi na nacionalnem nivoju)</i>
Goal	<i>Jasno opredeljena pravila, naloge in odgovornosti vseh deležnikov</i>
Objective	<i>Namen je ugotavljanje usvojenega znanja</i>
Method	<i>Uskladitev kriterijev v aktivu na šoli in na študijski skupini na nacionalnem nivoju.</i>
Recommended Use	<i>Glede na sistemski nivo, se morajo uporabniki držati pravil v skladu z zapisi v zakonodaji in drugi dokumentaciji</i>
When	<i>Pred pričetkom, v fazi priprave na PUD</i>
Language	<i>slovenski</i>
Further links	<i>Priporočila za pripravo in izvedbo drugega in četrtega predmeta poklicne mature, CPI, 2012 Zora Rutar Ilc, Pristopi k poučevanju, preverjanju in ocenjevanju , ZRSŠ, 2003</i>

T5 Assessment

T5.4 Assessment criteria

Za kakovostno izvedbo izpita je treba pripraviti izpitna gradiva, s katerimi bodo kandidati izkazovali usvojene standarde znanja, ki jih želimo ovrednotiti ali oceniti ob dokončanju izobraževanja. Ker je v programih izobraževanja poudarek na razvijanju in doseganju posameznikovih kompetenc, moramo tudi vrednotenje in ocenjevanje znanja in spretnosti zastaviti tako, da nam bo omogočilo čim bolj celostno presojo in oceno posameznikovih učnih dosežkov. Ovrednotiti moramo vsebinsko in procesno znanje. Pri tem pomeni vsebinsko znanje podporo za vrednotenje procesnega znanja. Priprava izpitnih gradiv je strokovno zahtevno in odgovorno delo, ki ne more in ne sme biti rutinsko početje, pri katerem nas vodi le občutek. Od sestavljalca zahteva dobro poznavanje pedagoško-didaktičnih načel in podlag za ocenjevanje (katalogi znanj, PIK).

Izhodišče za ocenjevanje znanja so izpitni cilji. Jasno zapisani cilji so vodilo, na katerih taksonomskih ravneh je treba oblikovati vprašanja. Kakovostno opredeljeni izpitni cilji so izredno pomembni za zagotavljanje veljavnosti ocenjevanja.

Kriteriji ocenjevanja:

Iz izpitnih ciljev izpeljemo kriterije ocenjevanja, na podlagi katerih bomo presojali obseg in kakovost kandidatovega znanja. Omogočajo nam poglobljeno in kakovostno povratno informacijo o tem, kar želimo meriti. Kriteriji ocenjevanja morajo biti smiselni, jasni, in naj izražajo najpomembnejše in najvrednejše dimenzije kandidatovega znanja. Za ocenjevanje je treba določiti:

Področja ocenjevanja (znanja in spretnosti, ki jih želimo ocenjevati),

Kriterije ocenjevanja na opredeljenem področju,

Opisnike oziroma opise kakovosti dosežkov na posamezni stopnji (od optimalnega do minimalnega standarda), s katerimi opišemo kakovost izkazovanja določenega vidika znanja ali kriterija.

Opredeljevanje kriterijev in opisnikov je vsebinsko in tehnično izredno zahtevno in občutljivo, obenem pa odločilno za kakovostno izpeljavo ocenjevanja znanja pri poklicni maturi.

Opredelitev kriterijev lahko poteka v strokovnih aktivih na šoli ali na posebnih skupinah učiteljev, ki so jih določili na nacionalnem nivoju na Študijskih skupinah.

Merske karakteristike:

Verodostojnost ocenjevanja zagotovimo z doseganjem čim boljših merskih karakteristik. Najpomembnejše so: veljavnost, zanesljivost in objektivnost. Dodatne so še: občutljivost, ekonomičnost in standardiziranost.

Uporaba različnih taksonomij pri oblikovanju izpitnih gradiv.

Za kakovostno ocenjevanje kandidatovega znanja in izboljšanje veljavnosti ocenjevanja so nam v pomoč različne taksonomije znanja. Omogočajo nam, da sistematiziramo in ocenjujemo različne vidike znanja. So dragocen pripomoček za klasificiranje izpitnih ciljev glede na različne stopnje zahtevnosti in za sestavljanje izpitnih vprašanj in nalog za ocenjevanje različnih vrst in ravni znanja.

Posamezne klasifikacije in taksonomije opredeljujejo različne vrste znanja po različnih ključih. Za vse pa je značilna deloma hierarhična struktura stopenj. Velikokrat se posamezne stopnje v vprašanjih in nalogah prepletajo in jih ni lahko enopomensko določiti in razmejiti.

Poznavanje različnih taksonomij znanja na omogoča, da izberemo najprimernejšo za ocenjevanje določenega znanja.

Za kakovostno izvedbo ocenjevanja priporočamo uporabo šest stopenjsko **Bloomovo taksonomijo**, ki cilje razvršča s spoznavnega do kognitivnega področja v šest stopenj:

Poznavanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza, vrednotenje –evalvacija.

Ocenjevalcu pomaga pri oblikovanju vprašanj in nalog za ocenjevanje doseganja ravni kandidatovega predvsem znanja vsebinskega znanja.

Marzanova taksonomija podrobneje opredeljuje različne vrste znanja. Marzano in sodelavci so jih razdelili na vsebinsko in procesno znanje. Prepletanje obojega omogoča razvoj trajnega, učinkovitega in uporabnega – vseživljenskega znanja. Marzanova taksonomija je primernejša za ocenjevanje kompleksnih procesnih vidikov znanja, ki so sestavni del kompetenc. Pri procesnem znanju se poleg področja kompleksnega mišljenja poudarjajo tudi drugi vidiki znanja in njihovega procesiranja: delo z viri, predstavljanje zamisli, sodelovanje spretnosti, ki skupaj omogočajo trajno, učinkovito, v različnih situacijah uporabno znanje.

Procesi kompleksnejšega mišljenja potekajo skozi :

Primerjanje, razvrščanje, sklepanje z indukcijo, sklepanje z dedukcijo, analizo napak, abstrahiranje, odločanje, preiskovanje, reševanje problemov, eksperimentalno raziskovanje in preiskovanje, odkrivanje ali invencija.

Druge taksonomije:

Poleg Bloomove in Marzanove taksonomije, ki sta med najbolj znanimi in uporabljenimi, poznamo še druge taksonomije: Gagnejevo in Aleksandrovo, SOLO, Timssovo taksonomijo.

Gagne in Aleksander sta oblikovala eno najbolj znanih delitev znanja, in sicer na: deklarativno, proceduralno kondicionalno ali strateško. SOLO taksonomija (Biggs, Collins, 1993) temelji na kvalitetnem pojmovanju znanja in celotnejši oceni ravni razumevanja. Uporabna je, kadar dajemo pri ocenjevanju poudarek kakovosti kandidatovih odgovorov na vprašanja oziroma naloge odprtega, esejskega tipa.